

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

MEDĪBU IECIRKNIS – MEDĪBU SAIMNIECĪBAS VEIDOŠANAS PAMATS

Jānis Baumanis, Latvijas Mednieku savienība

Haralds Barviks, Latvijas mednieku asociācija

«Medības 2017», Rīga, 24.02.2017.

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

Ievads

Latvijā tiesības medīt ir saistītas ar īpašuma tiesībām, līdz ar to medību saimniecība tiek organizēta pēc teritoriālā principa. Šobrīd pasaulē pastāv divi veidi, kā medību saimniecība tiek organizēta un uzraudzīta pēc teritoriālā principa:

- **medību iecirkņu sistēma**, kas nosaka pastāvīgus medību iecirkņus, kurus ilgstoši apsaimnieko zināmas mednieku grupas;
- **medību atļauju sistēma**, kuras ietvaros kādā plašākā teritorijā medību slodzi regulē ar izdoto atļauju skaitu.

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

Ievads

Medību iecirkņu pamatuzdevums ir regulēt medību slodzi tiesiski noteiktas teritorijas robežās, atbilstoši medību resursu spējai atjaunoties. Medību iecirkņos tiek veiktas ne tikai medības, bet arī sekojošas medību saimniecības aktivitātes:

- medījamo dzīvnieku uzskaitē jeb skaita novērtēšana;
- nomedīto, savainoto un kritušo dzīvnieku uzskaitē;
- nomedīšanas apjoma plānošana;
- medījamo dzīvnieku piebarošana un apdzīvojamās vides ietilpības palielināšana;
- medību apstākļu uzlabošana u.c.

Šajos pasākumos būtiski ir ņemt vērā konkrētā iecirkņa platību un novietojumu.

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

Ievads

Dzīvnieku populācijās pastāv skaita pašregulācijas, migrāciju un teritorijas izmantošanas likumsakarības, kas lielajiem zīdītājdzīvniekiem var darboties tikai pietiekami lielās vienlaidus platībās, pastāvot pietiekamam īpatņu skaitam. Tādēļ nākotnē nepieciešams optimizēt medību iecirkņu lielumus, samērojot to platības ar lielo medījamo dzīvnieku populācijām nepieciešamo teritoriju (Baumanis et. al., 1999).

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

Situācijas apraksts

Faktori, kas traucē medību iecirkņu sistēmas organizēšanu:

- nelielās īpašumu platības;
- intensīvais zemes tirgus (mainoties zemes īpašniekam noslēgtie medību tiesību nomas līgumi var zaudēt spēku);
- informācijas trūkums par zemes īpašniekiem un to maiņu;
- juridiski nesakārtotas īpašuma tiesības;
- Latvijas medību likumdošana neparedz medību iecirkņu ārējo robežu apstiprināšanu.

Rezultātā līgumu slēgšana un reģistrēšana prasa ievērojamus resursus un ir milzīgs administratīvais slogs.

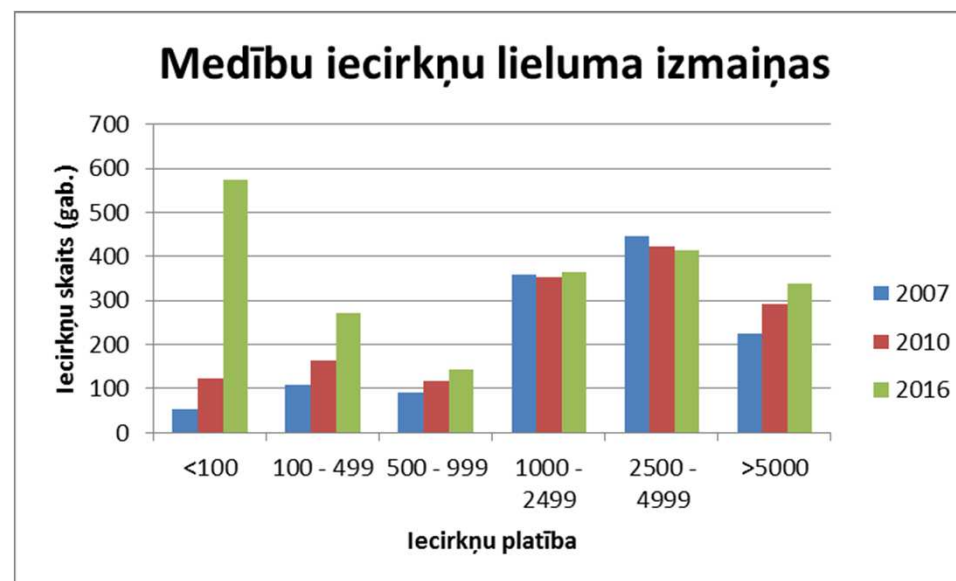
Situācijas apraksts

Problēma Nr. 1: medību iecirkņu platību samazināšanās

Medību iecirkņu skaita izmaiņas
sadalījumā pa platības grupām

Iecirkņu platība	Gads		
	2007	2010	2016
<100	53	123	575
100 - 499	108	164	270
500 - 999	91	118	142
1000 - 2499	358	352	364
2500 - 4999	446	424	415
>5000	224	293	338
Kopā	1280	1474	2104

987

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

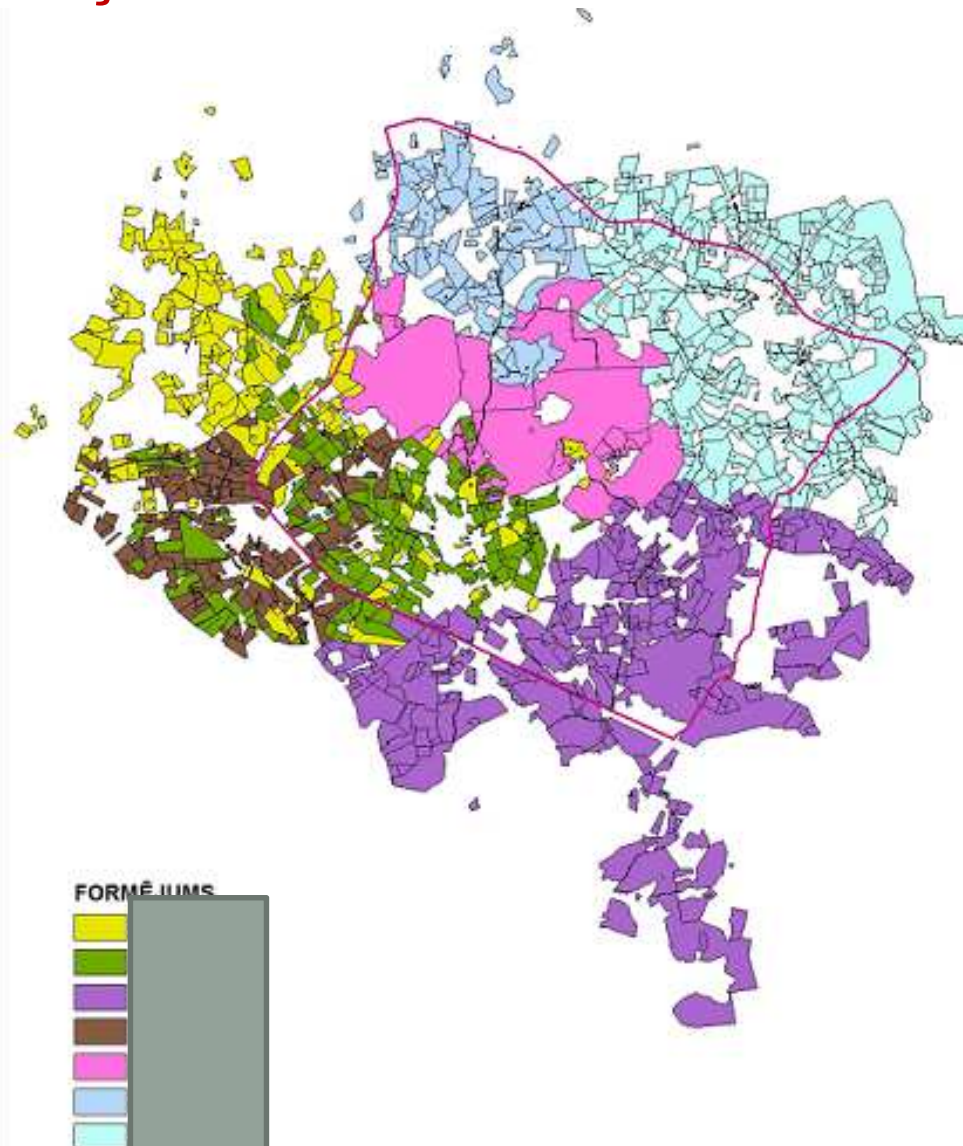
Situācijas apraksts

Problēma Nr. 2: medību iecirkņu sadrumstalotība

Reģistrētie medību iecirkņi VMD Ziemeļkurzemes virsmežniecības teritorijā, 2012. gadā.

Pieciem no septiņiem kontroles teritorijā esošiem medību iecirkņiem reģistrētas Medību likuma prasībām neatbilstošas platības.

Šādi, likumam neatbilstoši medību iecirkņi, līdz šim brīdim sastopami daudzviet Latvijā.

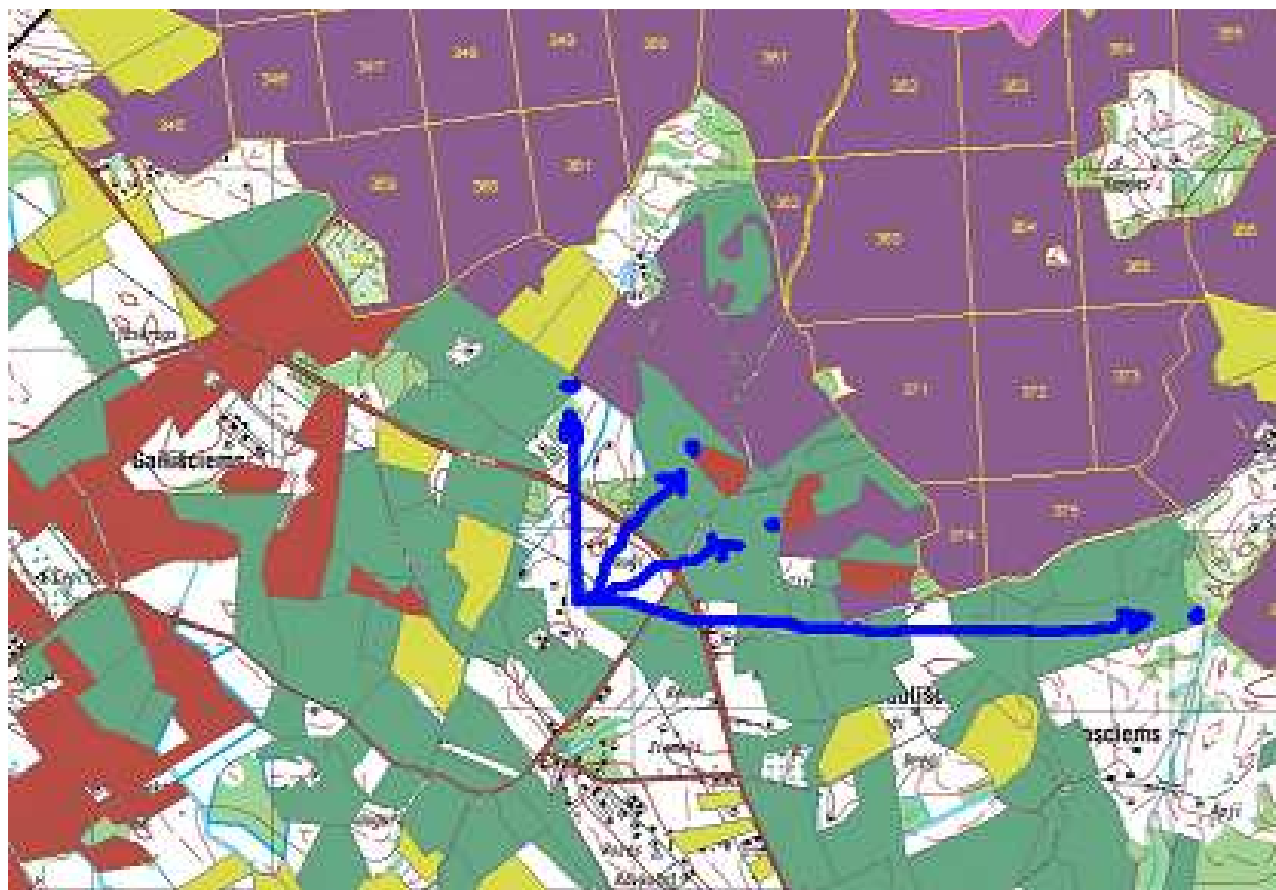

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

Situācijas apraksts

Problēma Nr. 2: medību iecirkņu sadrumstalotība

Barotavu izvietojums X medību iecirknī 2012. gadā

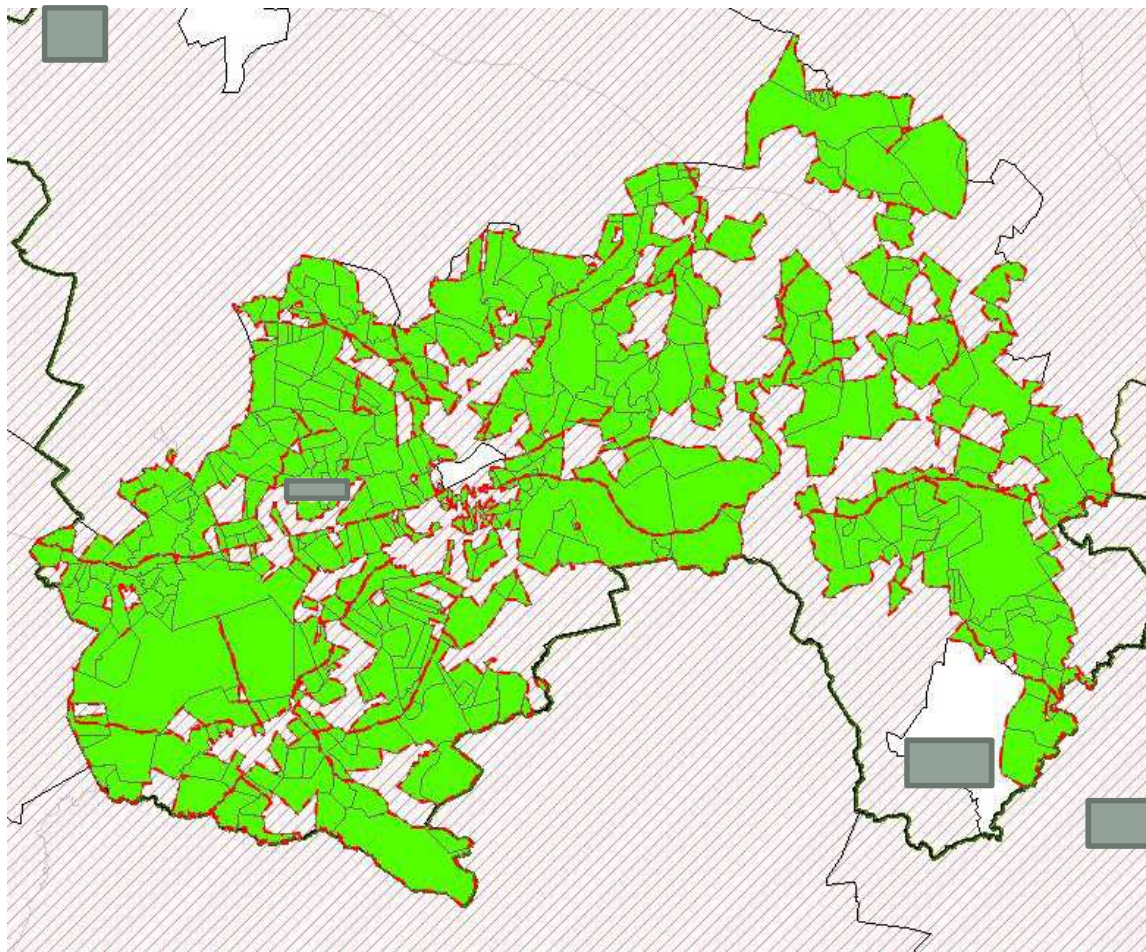
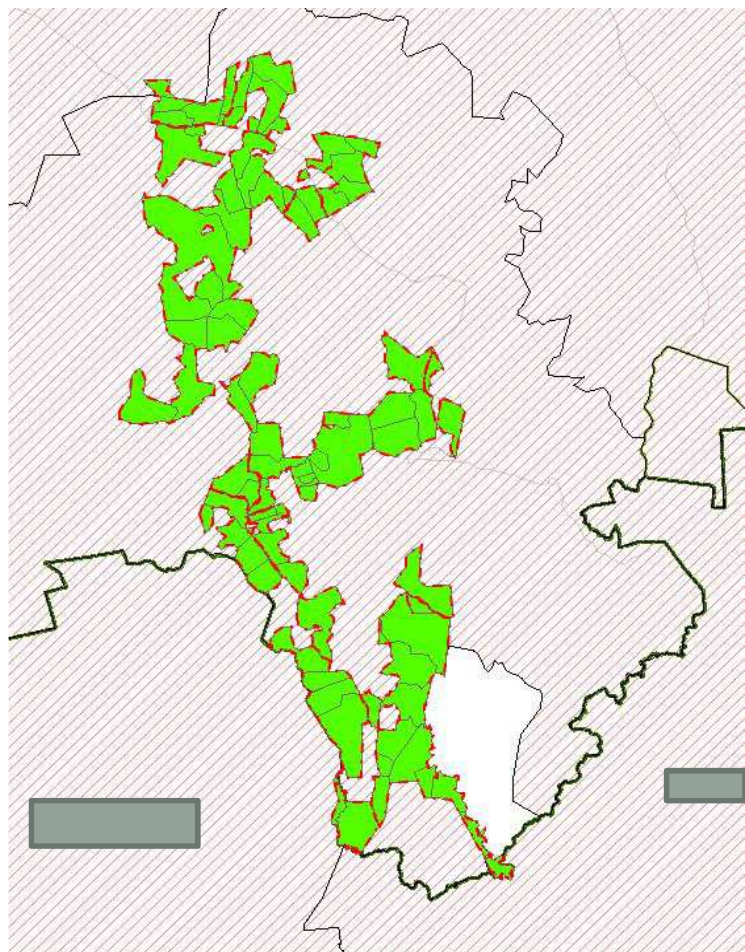

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

Situācijas apraksts

Problēma Nr. 3: mērķtiecīga medību iecirkņu šķelšana

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

Situācijas apraksts

Problēma Nr. 3: mērķtiecīga medību iecirkņu šķelšana

Sekas, ko izraisa medību iecirkņu šķelšana:

2015. – 2016. gadā, mednieku klubs A klubam B ir atšķēlis vai pārslēdzis medību tiesību nomas līgumus aptuveni 1755 ha platībā.

No šīs platības kluba A iecirkņos ir reģistrēti aptuveni 750 ha.

Tas nozīmē, ka aptuveni 1000 ha medību platību ir izrautas no esoša iecirkņa un šobrīd tajās limitētos dzīvniekus nevar medīt neviens.

Cik šādu platību ir Latvijā kopumā šobrīd nevar pateikt neviens, bet pilnīgi noteikti runa iet par desmitiem tūkstošiem hektāru.

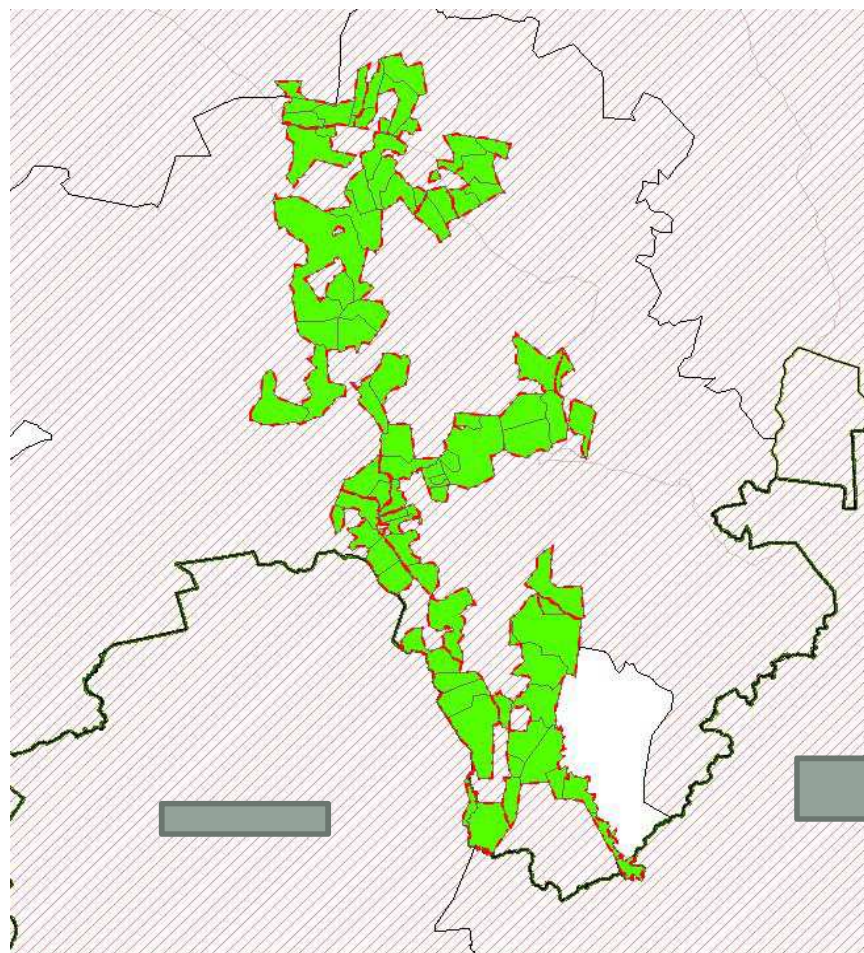
Galvenais cietējs no šīs situācijas ir zemes īpašnieks, jo jaunie līgumi ir noslēgti «pietiekami gudri» un īpašnieks bez tiesas palīdzības tos nevar lauzt!

Situācijas apraksts

Problēma Nr. 3: mērķtiecīga medību iecirkņu šķelšana

Vai šādā medību iecirknī iespējams nodrošināt Medību likumā noteiktos ilgtspējīgas medību saimniecības principus?

Vai šādā iecirknī iespējams veikt tādas medību iecirkņa funkcijas, kā medījamo dzīvnieku skaita novērtēšana un nomedīšanas apjomu plānošana?

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

Situācijas apraksts

Problēma Nr. 4: administratīvais slogs

- 2016. gadā Latvijā bija reģistrēti 2104 medību iecirkņi. Šajos iecirkņos VMD ir reģistrējis vairāk kā 260 tūkstošus zemes vienību.
- Pēc VMD datiem lielākais zemes vienību skaits vienā medību iecirknī sasniedz 1660! Lai regulāri uzturētu kārtībā šādu skaitu medību tiesību līgumu, nepieciešams algot pilna laika darbinieku.
- Medību tiesību lietotājiem, kuriem nav kontaktu pašvaldībā vai VMD, ir praktiski neiespējami iegūt informāciju par zemes īpašniekiem un to maiņu.
- VMD tiek iesaistīts bezgalīgos civiltiesiskos strīdos.
- Pat īpašnieka iesniegums VP par to, ka medību tiesību nomas līgums ir viltots, nenodrošina šī līguma laušanu.

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

Situācijas apraksts

Problēma Nr. 5: medību tiesību nomas līgumi nelimitēto dzīvnieku medīšanai

- Pēdējā laikā Latvijā aizvien izplatītāka parādība kļūst medību tiesību nomas līgumu slēgšana nelimitēto dzīvnieku medīšanai.
- Zemes īpašniekam der atcerēties, ka, lai drīkstētu medīt nelimitētos dzīvniekus, pietiek ar zemes īpašnieka rakstisku atļauju. Šādu atļauju var terminēt, atsaukt vai izsniegt vairākām personām vienlaikus. Savukārt, ja noslēgts medību tiesību nomas līgums, tiek nodotas visas medību tiesības un šādu līgumu ir daudz grūtāk lauzt.
- Gadījumā, ja zemes īpašniekam radīsies vēlme ļaut savā zemē medīt arī limitētos dzīvniekus vai parādīsies pārnadžu postījumi, šo dzīvnieku medīšana nebūs iespējama, pirms netiks lauzts līgums par nelimitēto dzīvnieku medīšanu.

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

Secinājumi

- Liela daļa no Latvijā reģistrētajiem medību iecirkņiem neļauj nodrošināt Medību likumā noteiktos ilgtspējīgas medību saimniecības principus;
- Esošā medību likumdošana nenodrošina to, lai medību iecirkņu vidējā platība saglabātos vismaz esošajā līmenī, iecirkņi netiktu sadrumstaloti un apzināti šķelti;
- Nereti mednieku savstarpējos strīdos par medību tiesībām galvenais cietējs ir zemes īpašnieks, kurš tiek nostādīts kļūlnieka pozīcijā;
- Medību likumā un noteikumos paredzētā medību tiesību aprites kārtība ir milzīgs administratīvais slogs medniekiem un prasa ievērojamus budžeta un cilvēkresursus tās administrēšanai.

Rekomendācijas

- Secinājumos minēto trūkumu novēršanai nepieciešams izveidot darba grupu, kuras sastāvā būtu ZM, VMD, zemes īpašnieku organizāciju, kā arī mednieku organizāciju pārstāvji;
- Mednieku organizācijas, kā vienīgo reālo risinājumu iepriekš minētajām problēmām, redz principu par «medību iecirkņu ārējo robežu noteikšanu» iestrādāšanu medību likumdošanā. Šāds risinājums ne tikai atvieglotu dzīvi medniekiem, bet lielā mērā arī pasargātu zemes īpašniekus;
- Mednieku organizācijas atbalsta VMD ieceri turpmāk medību iecirkņu administrēšanu pēc iespējas veikt ar ĢIS sistēmas starpniecību. Sistēmai būtu jābūt bezmaksas un obligāti izmantojamai visiem medību tiesību lietotājiem, līdzīgi kā LAD administrētā platību maksājumu sistēma.

LATVIJAS
MEDNIEKU
SAVIENĪBA

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Jānis Baumanis

Latvijas Mednieku savienības valdes priekšsēdētājs

janis.baumanis@lms.org.lv

www.lms.org.lv

«Medības 2017», Rīga, 24.02.2017.